

Forebyggelse af havrerødsot i vintersæd – tjek for angreb af bladlus i efteråret

Viruset havrerødsot overføres af bladlus i efteråret, og symptomerne viser sig løbende i foråret fra begyndende vækst – tidligst i vinterbyg. Evt. angreb og udbyttetab er oftest størst i vinterbyg og vinterhvede, men angreb kan også koste udbytte i vinterrug. Finder man mange bladlus her i efteråret bør de, især i tidligt såede marker, bekæmpes for at reducere smitten med havrerødsot.

Tjek løbende egne marker!

I 2014 oplevede man uhørt kraftige angreb i vintersæden, som resulterede i udbyttetab på over 50%.

Mange især vinterbygmarker måtte omsås i det tidlige forår.

Billede 1.

Sprøjtevindue i vinterbyg fra foråret 2015, hvor der var kraftige angreb i mange marker. Til venstre ubehandlet med angreb af havrerødsot.

Tabel 1. Faktorer, der skal inddrages, når beslutningen om evt. forebyggelse af havrerødsot skal træffes

Risikofaktor	Betydning for ens beslutning, 1-5 skala. 5 stjerner har størst vægt
Antallet af bladlus i marken i efteråret	*****
Sådato (<i>størst risiko i marker sået inden 15. september</i>)	*****
Erfaring for angreb i tidligere år (<i>husk tilbage på høståret 2014/2015</i>)	****
Markens beliggenhed i landet (<i>størst risiko i milde områder i de sydlige og kystnære områder</i>)	***
Mængden af græs og spildkorn i stubben af forfrugten (<i>grøn "uforstyrret bro" i en lang periode inden såning øger risikoen</i>)	**
Vejrforhold efterår og vinter (<i>langt mildt efterår øger risikoen</i>)	**

Undersøg, om der er bladlus

Der findes ingen nøjagtig bekæmpelsestærskel for bladlus om efteråret i vintersæd, fordi et varierende antal bladlus indeholder smitte af havrerødsot og fordi det er ukendt, hvornår nattefrost reducerer antallet af bladlus.

Finder man bladlus på 2-3% af planterne, anbefales en bekæmpelse, såfremt marken er sået før ca. 20.-25. september.

Bekæmpelse

Ved løbende at tjekke egne marker kan bekæmpelsesbehovet og tidspunktet vurderes. Bekæmpelse fra omkring vækststadiet 13-14 (3-4 blade udviklet) har ifølge forsøg og erfaringer været et godt tidspunkt at bekæmpe ved bekæmpelsesbehov. Ved meget tidlig såning og ved mange bladlus kan en gentagen bekæmpelse 2-3 uger senere være aktuel.

En meget tidlig bekæmpelse i st. 11-12 (1-2 blade) anbefales ikke, da det tager tid for bladlusene at få smitten overført, og virkningstiden af en meget tidlig sprøjtning er meget kort.

Evt. bejdning i hybridvinterbygssorten Bazooka

Har man sået hybridvinterbyg af sorterne Bazooka og Belfry kan de være bejdset med Redigo Deter, som kan give en virkningstid mod bladlus på ca. 6 uger fra såning. Begge sorter sælges dog også ubejdset, så undersøg en ekstra gang, om sorterne er bejdset med Redigo Deter.

Midler og doser

Se anbefalede løsninger i tabel 2.

Tabel 2. Anbefalede løsninger til bladlusbekæmpelse i vintersæd i efteråret

Løsning	Anbefalet dosis, l/kg/ha	Maks. antal gange i vintersæd
Karate 2,5 WG	0,2	3
Mavrik Vita	0,07 (0,15-0,2 er normaldosering)	1 gang efterår og 2 gange forår
Biscaya OD*	0,15, <i>kun godkendt i vinterbyg</i>	1

*I vinterbyg er Biscaya godkendt til "mindre anvendelse".

OBS også på bygfluer – især i nabomarker til angrebne vårhvedemarker i 2018

I 2018 har der over hele landet været mere eller mindre kraftige angreb af bygfluens 2. generation i vårhvede. Fra de angrebne vårhvedemarker kan bygfluen flyve til vinterhvede og rug. Første generation bygfluer lægger æg i september og kan således angribe tidligt sået vintersæd. Evt. bekæmpelse anbefales kun undtagelsesvis i tidligt såede (før ca. 15. september) vinterhvedemarker direkte nabo til kraftigt angrebne vårhvedemarker i 2018. Engelske forsøg viser god effekt af en pyrethroidsprøjtning i st. 11-12 (1-2 løvblade) og ingen effekt ved sprøjtning 10 dage senere, så korrekt timing er meget vigtigt. Karate er godkendt til bekæmpelse af fluer i vintersæd.